

Sámediggi
Sámedigge
Saemiedigkie
Sametinget

Sámedigge- ortnet

Fámus

2015

rájes

[Sámediggeortnet ásahallá sámi álbmotválljen parlameantta barggu. Dás leat njuolggadusat maid Sámedikki čoahkkinjođihangoddi ja dievasčoahkkinlahtut galget čuovvut ovdal ja maŋnel dievasčoahkkima, ieš dievasčoahkkimis, ja go čoahkkinjođihangoddi, stivra, lávdegottit ja bargjoavkkut galget välljejuvvot. Dievasčoahkkin dohkkehan 2014-09-30—10-02, § 39 och 2015-02-17—19, § 11]

[Dievas-
čoahkkima
njuolggadusat]

Álggahannjuolggadusat

§ 1 Sámediggi lea sámii álbmotválljen parlameanta. Sámediggeortnet ásaheallá Sámedikki dievasčoahkkima doaimma.

§ 2 Sámediggeortnet sáhtá rievdaduvvot jus guokte maŋŋálas dievasčoahkkima mearridit dan dahkat unnimusat 2/3 eanetloguin.

§ 3 Sámediggeortnet galgá dohkkehuvvot Sámedikki dievasčoahkkimis. Sámedikki iežá orgánaide galget leat sierra bargoortnegat.

Sámedikki almmolašvuoha

§ 4 Sámedikki dievasčoahkkimat leat almmolaččat. Sámediggi oažžu goitge mearridit ahte vissis ášši galgá giedáhallojuvvot gitta uvssaid duohken. Sadjásaččat ožžot searvat dáidda giedáhallamiidda vaikko eai leat doaimmas. Mearrádušat galget goitge álo dahkkojuvvot almmolaččat.

Sámedikki gielat

§ 5 Sámedikki gielat leat sámegiella ja ruoŋagiella. Sámedikki dievasčoahkkimiin galgá leat dulkon.

Čoahkkináiggat ja čoahkkinbáikkid

§ 6 Ođđa mandáhtaáigodaga nuppi dievasčoahkkimis mearrida Sámediggi mandáhtaáigodaga čoahkkinplána ja dan jagi čoahkkinplána go sámediggeválggat dollojuvvot. Sámediggi galgá doallat unnimusat golbma dievasčoahkkima juohke kaleanddarjagi.

§ 7 Ságadoalli oažžu, go lea ráđđádallan čoahkkinjođihangottiin ja stivrrain, mearridit iežá áiggi ja báikki vissis dievasčoahkkimii jus dasa leat sierra ákkat.

§ 8 Ságadoalli oažžu, maŋŋel go lea ráđđádallan čoahkkinjođihangottiin ja stivrrain, spiehkastahkan mearridit ahte dievasčoahkkin ii dollojuvvo jus dasa leat sierra ákkat.

§ 9 Jus dievasčoahkkin ii dollojuvvo dahje jus áigi ja báiki rievdaduvvo, de galget áirasat oažžut čálalaš dieđu dan birra. Álbmogii dieđihuvvo sierra.

Liige dievasčoahkkin

§ 10 Liige dievasčoahkkin galgá dollojuvvot jus stivra dahje unnimusat goalmátoassi Sámedikki áirasiin gáibida dan dahje jus ságadoalli atná dan dárbbaslažžan.

§ 11 Gáibáduš liigedievasčoahkkimii dahkkojuvvo čálalaččat ságadoallái ja gáibádušas galgá bohtit ovdan makkár ášši dehe áššit galggaše giedáhallojuvvot.

§ 12 Ságadoalli mearrida, maŋŋel go lea ráđđádallan čoahkkinjođihangottiin ja stivrrain, liigedievasčoahkkima áiggi ja báikki.

Gohččun čoahkkimii

§ 13 Ságadoalli fuolaha ahte gohččun dahkkojuvvo.

§ 14 Gohččun galgá leahkit čálalaš ja das galgá bohtit ovdan dievasčoahkkima báiki ja áigi ja áššit mat galget giedáhallojuvvot.

§ 15 Gohččun ja áššebáhpirat galget sáddejuvvot maŋemusat guokte vahkku ovdal dievasčoahkkima.

§ 16 Gohččumušas sadjásažžii galgá bohtit ovdan galgá go son doaimmat áirasa ovddas gii ii sáhte oassálastit dievasčoahkkimis, dehe lea go gohččun dušše diehtun.

§ 17 Gohččun galgá maŋemusat guokte vahkku ovdal dievasčoahkkima biddojuvvot Sámedikki almmuhantávvalii.

§ 18 Dieđut báikki ja áiggi birra galget ovdal dievasčoahkkima, almmuhuvvot dain mediain maid čoahkkinjodihangoddi atná heivvolažžan.

Eastagat bargui

Sadjásačča doaibma

§ 19 Árras gii ii sáhte oassálastit olles dievasčoahkkimis dehe muhtun oasis dievasčoahkkimis galgá farggamusat almmuhit dan sámedikki čállingoddái. Čállingoddi gohčču sadjásačča guđemučča vuorru lea. Dakkár gohččumuššii ii leat áigemearri. Jus lea dilli de galgá gohččun dattege Leahkit čálalaččat.

§ 20 Jus árras almma dieđiheami haga, ii boađe dievasčoahkkimii dahje ferte guođđit dievasčoahkkima, de gohčču ságadoalli sadjásačča gii lea olámuttus ja gean vuorru lea válgabohtosa jelgii.

§ 21 Árras gii boahdá dievasčoahkkimii mii lea jođus dehe jotkojuvvon čoahkkimii beassá doibmii searvat vaikko sadjásaš lea doaibmagoahtán su sajis.

§ 22 Sadjásaš gii lea doaibmagoahtán lea álo ovdalis iežá sadjásaččaid beroškeahtá vuorrolisttus.

§ 23 Sadjásaš gii gaskkalduhtá doaimmas bealálašvuoda dihte muhtun áššis oažžu boahit ruovttoluotta dalle go ášši lea giedahallojuvvon.

§ 24 Ságadoalli mearrida goas árras dehe sadjásaš oažžu searvat dievasčoahkkimii mii lea jođus. Ii berre dáhpáhuvvat dalle go giedahallan áššis lea jođus, dušše jus dasa leat sierra ákkat.

Áššit ja áššebápirat

Ášševuorru giedahallamis

§ 25 Ságadoalli mearrida, mannel go lea ráđđádallan čoahkkinjodihangottiin, goas ášši galgá giedahallojuvvot Sámedikkis.

§ 26 Stivrri ja iežá lávdegottiid evttohusat mearrádusaide dahje cealkámušat áššiide mat leat mielde gohččumis galget sáddejuvvot juohke áirasii ja sadjásažžii ovdal dievasčoahkkima.

§ 27 Ságadoalli mearrida makkár iežá áššebápirat galget sáddejuvvot áراسiidda ja sadjásaččaide ovdal dievasčoahkkima.

§ 28 Bápirat juohke áššis galget gávdnot álbmoga várás čoahkkinlanjas dievasčoahkkinaiggi.

§ 29 Interpellašuvvnat ja jearaldagat galget ovdanbiddjot áراسiidda ja sadjásaččaide ovdal dan dievasčoahkkima gos dat leat galgame ovddiduvvot.

§ 30 Dievasčoahkkin giedahallá áššiid dan ortnega mielde got lea čállojuvvon gohččumis.

§ 31 Dievasčoahkkin sáhtá rievdadit ášševuoru ovttá dahje moatti áššis.

§ 32 Ságadoalli mearrida goas ášši mii ii leat mielde gohččumis galgá giedahallojuvvot dievasčoahkkimis.

§ 33 Sámediggi oažžu mearridit gaskkalduhtit ášši giedahallama dievasčoahkkimis ja joatkit dainna ma njiil eamma dievasčoahkkimis.

Oppalašpolitihkalaš digaštallan

§ 34 Ságadoalli galgá mannel go lea čoahkkinjodihangottiin ráđđádallan mearridit áiggi oppalašpolitihkalaš digaštallama várás. Čoahkkinjodihangoddi hábme oppalašpolitihkalaš digaštallama njuolggadusaid ja prinsihpaid.

Oassálastinriekti/jietnadanriekti

§ 35 Sadjásaš gii ii doaimma jávkan áirasa ovddas oažžu oassálastit muhto sus ii leat jietnadan- iige mearridanriekti.

Áššit Sámedikkis

§ 36 Čuovvovaččain lea riekti vuolggahit áššiid Sámedikkis

- stivra
- lávdegoddi
- áirras dehe áirasat mošuvnna bakte.

§ 37 Ovdal go ášši mearriduvvo Sámedikkis de galgá dat giedahallojuvvot stivrras dehe áššáiiguoskevaš lávdegottis. Stivra galgá dattege álo buktit cealkámuša dakkár áššis mii lea giedahallojuvvon iežá lávdegottis.

§ 38 Jus Sámediggi ii mearrit iežá ládje, de lea stivra mii mearrida got dat áššit maid Sámediggi galgá giedahallat galget sáddejuvvot gulaskuddamii.

§ 39 Stivra oažžu addit bargogohččosa luohttámušolbmui dehe virgeolbmui mearridit gulaskuddama hárrái dakkár áššiin.

§ 40 Mearrádus oažžu dahkkojuvvot hohpolaš áššis, vaikko ii leat giedahallojuvvon, jus visot áirasat leat ovttaoavilis ahte nu dahkkojuvvo.

§ 41 Mošuvdna galgá giedahallojuvvot dan láhkái ahte Sámediggi sáhtta dahkat das mearrádusa jagi siste dan rájes go mošuvdna ovddiduvvui.

§ 42 Sámediggi oažžu čađahit válggaid válmastallama haga. Ášši mii guoská eretcealkimii luohttámušdoaimmas ii dárbbas válmastallojuvvot.

Nammačuorvun

§ 43 Nammačuorvunlistu, mas oaidná áirasiid ja sadjasaččaid namaid geat leat doaimmas, galgá leahkit sadjohis olles dievasčoahkkima.

§ 44 Juohke dievasčoahkkima álggus čađaha ságadoalli nammačuorvuma nammačuorvunlisttu mielde.

§ 45 Nammačuorvun dahkkojuvvo maid juohke dievasčoahkkinbeaivvi álggus, jotkojuvvon dievasčoahkkimis ja dalle go ságadoalli atná dan dárbbaslažžan.

Sáhkavuorroortnet ja iežá ortnetjearaldagat

§ 46 Ságadoalli juohká sáhkavuoru dan ortnega mielde got áirasat leat almmuhan iežaset. Ságadoalli oažžu ma njeelgo lea ráđđádallan čoahkkinjođihangottis, ráddjet áiggi sihke áššiid dáfus ja áirasiid sáhkavuoruid logu dáfus. Dasto oažžu leat erohus iešguđetlágán ságasteddjiid gaskkas, namalassii jus lea áššeovdanbukti, bellodatjođiheaddji dahje bellodaga ovddasteaddji. Juohkehaš guhte bivdá sáni oažžu sárđnut unnimusat njeallje minuhta unnimusat oktii.

§ 47 Áirasis lea maddái riekti oanehaččat vástidit ovddit ságasteaddji ovdanbuktimii. Vástádus addojuvvo dakkaviđe mannel dan olbmo geas lea sáhkavuorru, go áirras lea bivdán sáni. Ságadoalli mearrida lea go replihkkariekti vai ii.

§ 48 Jus soames geas lea sáhkavuorru guođđá ášši iige muvte sága vaikko ságadoalli bivdá su dan dahkat, de oažžu ságadoalli botket su sáhkavuoru. Muđui ii leat geasge lohpi botket su geas lea sáhkavuorru.

§ 49 Ságadoalli sáhtta bidjat olggos olbmo gii ráfehuhtta ja gii ii váldde vuhtii cuiggodeami.

§ 50 Jus šaddá dakkár moivi man ságadoalli ii nagat čilget, de oažžu ságadoalli loahpahit dievasčoahkkima.

§ 51 Jus ságadoalli atná dárbbaslažžan, de galgá áirras gii lea buktán ovdan evttohusa dahkat dan čálalaččat. Evttohus galgá ovdanbidjot manjemusat ášši čilgedettiin.

Got áššit mearriduvvojit

§ 52 Go ráđđádallan lea loahpahuuvon, de manná ságadoalli čada daid evttohusaid mat leat ovddiduvvon ja dárkkista ahte dat leat ipmirduvvon njuolga. Dan maŋnel ii leat lohpi rievdadit dehe geassit ruovttoluotta evttohusaid jus Sámediggi ii ovttajienalaččat mieđit dan dahkat.

§ 53 Ságadoalli buktá ovdan ášši mearrideapmái. Evttohusat galget sátnáduvvot dan láhkái ahte daidda sáhtta vástidit "juo" dahje "ii". Dasto ságadoalli čilge maid son lea ipmirdan mearrádussan ja nanne mearrádusa veahčira dearpalemiin jus oktage ii leat gáibidan jienasteami.

§ 54 Ášši galgá maŋiduvvot jus unnimusat goalmmatoassi čoahkkináirasiin gáibida dan. Válgaášši maŋideapmái dahje ovdal maŋiduvvon áššis gáibiduvvo eanžil eanetlohku. Ášši galgá máhcahuvvot jus unnimusat eanžil eanetlohku Sámedikkis gáibida dan.

§ 55 Maŋiduvvon ášši galgá giedahallojuvvot Sámedikki boahhte dievasčoahkkimis jus Sámediggi unnimusat eanžil eanetloguin ii mearrit iežá láhkái.

§ 56 Gáibádus maŋideami dehe máhcaheami birra galgá biddjojuvvot mearrádusa vuollái ovdal iežá gáibádusaid.

§ 57 Áirras gii lea oassálastán ášši mearrideamis oažžu buktit reservašuvnna mearrádusa vuoste. Reservašuvdna galgá buktejuvvot ovdan ovdal go dievasčoahkkin lea loahpahuuvon. Jus áirras reservere čálalaččat de ferte dat buktejuvvot ovdan ovdal go beavdegirji dárkkistuvvo.

§ 58 Áirras gii lea oassálastán ášši mearrideamis oažžu bidjat sierra cealkámuša mielddusin beavdegirjái jus Sámediggi nu mearrida.

§ 59 Áirras gii ii áiggo oassálastit mearrideamis galgá almmuhit dan ságadoallái ovdal go digaštallan lea loahpahuuvon. Son gii ii daga dán almmuheami adno oasálažžan mearrádusas jus Sámediggi mearrida akklamašuvnnain.

§ 60 Ságadoalli lea álo geatnegas jienastit dalle go lea dárbblaš ášši mearrideami várás.

§ 61 Jus jienasteapmi gáibiduvvo de galgá leat rabas jienasteapmi earret válgaáššiin.

§ 62 Go jienasteapmi čađahuuvvo oažžu ságadoalli veahki dan guovtti beavdegirjii dárkkisteaddjis geat leaba dasa välljejuvvon.

§ 63 Jienasteapmi čađahuuvvo dan láhkái ahte áirasat jienastit nammačuorvuma mielde. Nammačuorvun dahkkojuvvon nammačuorvunlisttu mielde. Ságadoalli addá álo iežas jiena maŋemusat.

§ 64 Go jienasteapmi lea loahpahuuvon nanne ságadoalli dan veahčira dearpalemiin. Dan ma ŋnel ii leat geasge lohpi jienastit, iige leat lohpi rievdadit dehe geassit jienas ruovttoluotta maŋnel veahčira dearpaleami.

§ 65 Jus šaddá sierramielalašvuohta rabas jienasteami bohtosis de galgá ođđa jienasteapmi dahkkojuvvot dakkaviđe.

§ 66 Jus leat ovttá mađi jienat, de lea ságadoallis mearridanjetna. Mearrádus mii guoská válggaide dahkkojuvvon dattege vuorbbi bokte.

§ 67 Válgalihpus, mii addojuvvot čiegu jienasteamis, galget leat visot namat mat leat välljemis, ja dat galgá leat mearkkaid haga, eanžilgeardásaš ja gitta. Válgalihppu ii leat dohkálaš jus das lea

- namma olbmos guhte ii leat välljehahti
- eanet dahje unnit namat go dat olbmot geat galget välljejuvvot,
- namma mii ii čielgasit čájjet gii oaivvilduvvo.

§ 68 Ságadoalli galgá biehttalit buktit ovdan evttohusa mearrádussii jus evttohus mearkkaša ahte ođđa ášši čuožžila.

Čoahkkima guhkideapmi ja jotkojuvvon čoahkkin

§ 69 Jus Sámediggi ii geargga loahpahit dievasčoahkkima mearribeavái, de sáhtta Sámediggi mearridit guhkidit dievasčoahkkináiggi jus dasa leat sierra ákkat.

Áirasiid ášševuolggahanriekti

Mošuvnnat

§ 70 Mošuvdna galgá leat čálalaš ja leat vuolláičállojuvvon ovttá dahje eanet áirasiin.

§ 71 Ii oaččo vuolggahit iešguđetlágán áššiid seammá mošuvnnas.

§ 72 Mošuvdna vuolggahuvvo dan láhkái ahte addojuvvo sámedikki čállingoddái. Lea maid vejolaš addit dan sámedikki dievasčoahkkimis.

§ 73 Sadjásaš oažžu vuolggahit mošuvnna dušše dalle go son doaibmá áirrasin dievasčoahkkimis.

§ 74 Mošuvnnat galget almmuhuvvot dievasčoahkkimis.

§ 75 Sámedikki doaibmajagi maŋemus dievasčoahkkimis galgá stivra čilget mošuvnnaid mat eai leat dalle vel giedahallojuvvon loahpalaččat.

Interpellašuvnnat ja jearaldagat

§ 76 Interpellašuvnnat galget gullat sámedikki doaibma- ja ovddasvástádussurgiide. Dat eai oaččo guoskat áššiide mat gullet eiseválddi virgedoaimmahussii ovttaskas olbmo vuoste.

§ 77 Interpellašuvnnas galgá leat vissis sisdoallu mas lea vuodustus. Dat berre biddjot ovdan dušše áššiin main lea viidát beroštupmi.

§ 78 Sámedikki ságadoalli mearrida maŋnel go lea ráđđádallan čoahkkinjođihangottiin oažžu go interpellašuvdna ja jearaldat ovddiduvvot.

§ 79 Interpellašuvdna oažžu ovddiduvvot stivrra dehe iežá lávdegotti ságadoallái jus lávdegotti ságadoalli lea sámedikki dievasčoahkkima dábálaš áirras.

§ 80 Interpellašuvdna galgá leat čálalaš ja vuolláičállojuvvon áirasis. Dat galgá addojuvvot sámedikki čállingoddái maŋemusat njeallje vahku ovdal dan dievasčoahkkima gos áirras áigu dan ovddidit.

§ 81 Interpellašuvdna galgá vástiduvvot maŋemusat vuosttaš dievasčoahkkimis maŋnel go interpellašuvdna ovddiduvvui.

§ 82 Vástádus interpellašuvdnii galgá leat čálalaš.

§ 83 Áirras gii lea ovddidan interpellašuvnna galgá oažžut diehtit vástádusa maŋemusat guokte vahku ovdal dievasčoahkkima gos interpellašuvdna vástiduvvo.

§ 84 Jearaldagat galgá leat vissis sisdoallu. Das oažžu leat oanehis álgočilgehus.

§ 85 Jearaldat galgá leat čálalaš ja áirras galgá leat ieš dan vuolláičállán. Dat galgá addojuvvot sámedikki čállingoddái maŋemusat njeallje vahku ovdal dan dievasčoahkkima gos áirras áigu buktit dan ovdan.

§ 86 Mii das badjelis celkojuvvo interpellašuvnna birra guoská maid heivvolaš osiide jearaldagaid dáfus. Jearaldaga vástádus ii dárbbas dattege leat čálalaš.

§ 87 Dalle go jearaldahkii addojuvvo vástádus oažžu dušše son guhte lea jearran ja son guhte vástida leahkit oasálažžan ráđđádallamis.

Jearahallanbodda

§ 88 Sámeálmot galgá oažžut vejolašvuoda divvut jearaldagaid čuovvovaš dievasčoahkkimiin sámedikkis;

- dalle go diggi giedahallá jahkečilgehusa,
- dalle go diggi giedahallá bušeahta,
- iežá áššiin sámedikki sierra mearrádusa mielde.

§ 89 Dáid dievasčoahkkimiid diedihettiin galgá boahtit ovdan ahte galgá leahkit jearahallanbodda.

§ 90 Jearahallanbotta áiggi eai oaččo leat ráđđádallamat.

§ 91 Ságadoalli mearrida, maŋnel go lea ráđđádallan čoahkkinjođihangottiin, man guhkes áiggi jearahallanbodda oažžu bistit ja got dat galgá čađahuvvot.

Mearridanváldi

§ 92 Sámediggi oažžu giedahallat ášši dušše jus eanet go bealli áirasiin leat čoahkkimis.

Beavdegirjji hábmen

§ 93 Sámedikki čoahkimiin galgá čállojuvvo beavdegirji. Dat lea ságadoalli ovddasvástádus.

§ 94 Beavdegirjji galgá boahtit ovdan guđet áirasat ja sadjásaččat leamaš doaimmas ja makkár áššiid Sámediggi lea giedahallan.

§ 95 Beavdegirji galgá juohke áššis čilget:

- evttohusaid ja cealkámušaid mat leat ovddiduvvon ja mat eai leat gessojuvvon ruovttoluotta,
- makkár vuoro mielde ságadoalli lea bidjan evttohusaid mearrádussii (proposišuvdnaortnet),
- čađahuvvon jienastemiid ja daid bohtosiid,
- makkár mearrádusat leat vállojuvvon,
- áirasiid geat leat oassálastán mearrádusain ja got sii leat jienastan rabas jienasteamis,
- makkár reservašuvnnat leat buktejuvvon mearrádusaid vuoste ja makkár sierra cealkámušaid Sámediggi lea dohkkehan mielddusin.

§ 96 Beavdegirjái galgá čállojuvvo makkár interpellašuvnnat ja jearaldagat leat ovddiduvvon ja guđemuččat dain leat vástiduvvon.

§ 97 Beavdegirji galgá dárkkistuvvot maŋemusat njealljenuppelohkái beavvi maŋnel dievasčoahkkima dan vuogi mielde maid Sámediggi lea mearridan.

§ 98 Ságadoalli ja unnimusat guokte áirasa dárkkistit beavdegirjji.

§ 99 Jus guokte dahje eanet áirasa leat leamaš ságadoallin dievasčoahkkimis, de dárkkista guhtege ságadoalli daid osiid beavdegirjji mat čilgejit daid mearrádusaid main son lea jođihan mearrádusdakhama.

§ 100 Sámediggi oažžu mearridit ahte ášši beavdegirjji galgá dárkkistuvvot dakkaviđe. Dakkár paragrafa galgá čilgejuvvo čálalaččat ovdal go Sámediggi dárkkista dan.

§ 101 Maŋemusat guokte vahku maŋnel dievasčoahkkima galgá dárkkistuvvon beavdegirji almmustahttojuvvo sámedikki čállingotti almmuhantávvalis. Dieđáhus galgá leat almmolaš golbma vahku.

§ 102 Duodáštus almmuhanbeavvis galgá čállojuvvo beavdegirjái dahje almmuhuvvot sierra.

Sámedikki čoahkkinjođihangoddi

§ 103 Vuosttaš Sámedikki dievasčoahkkimis maŋnel sámediggeválggaid válljejuvvo áirasiid gaskkas okta ságadoalli ja golbma várreságadoalli, geat ovttas doibmet Sámedikki čoahkkinjođihangoddiin. Doaimmaáigodat lea vuosttaš dievasčoahkkima rádjái maŋnel boahtte sámediggeválggaid.

§ 104 Dassá go čoahkkinjođiheddjiid válggat leat čađahuvvon doaimmá son gii lea leamaš áirrasin guhkimus áiggi (vuoraspresideanta). Jus eanebut leat seammá guhká leamaš áirrasin, de doaimmá son gii lea boarráseamos vuoraspresideantan.

§ 105 Jus ságadoalli dahje soames várreságadolliin heaitá áirrasin dehe čoahkkinjodiheaddjidoaimmas, de galgá Sámediggi farggamusat válljet iežá áirasa su sadjái.

§ 106 Jus visot čoahkkinjođiheddjiin leat eastagat bargui jođiha vuoraspresideanta ságadoalli doaimmaid dassá go Sámediggi lea válljen gaskaboddosaš ságadoalli.

Válgagelbbolašvuohta stivrraide ja lávdegottiide

§ 107 Stivra ja válgaválbmenjoavku galgá válljejuvvot Sámedikki áirasiid gaskkas.

§ 108 Iežá lávdegottiid lahtut galget leat válgagelbbolaččat.

Lávdegottit

§ 109 Sámediggi nammada siskkáldasat áššelávdegottiid juohke váлгаáigodaga. Lávdegottit nammaduvvojit manemusat Sámedikki ođđa váлгаáigodaga nuppi dievasčoahkkimis.

Lávdegottiid lahtut

§ 110 Juohke lávdegottis galget leat unnimusat golbma lahtu geat nammaduvvojit propošunáladit.

Áššejuohkin lávdegottiid gaskka

§ 111 Áššelávdegottit giedahallet áššiid iežaset ovddasvástádussuorggi siskkobealde. Sámedikki stivra mearrida makkár vuoduin eará áššit juhkkovuvvojit lávdegottiid gaskka.

Lávdegoddečoahkkimat

§ 112 Lávdegoddi čoahkkana go dievasčoahkkimbargu dan gáibida. Lávdegoddi galgá čoahkkinnastit giddejuvvon uvssaid duohken. Lávdegoddi oažžu dattege mearridit ahte čoahkkinnastit galgá leat almmolaš, ollásit dahje muhtun muddui, jus lea dárbu dieđuid oččodeami geažil.

Válgaválbmenjoavku

§ 113 Ođđaválljejuvvon Sámedikki vuosttaš dievasčoahkkimis vállje diggi mandáhtaáigodaga válgaválbmenjoavkku. Válgaválbmenjoavkkus leat eanemusat čieža áirasa sadjásaččaiguin. Seammás vállje Sámediggi ságadoalli ja várreságadoalli áirasiid gaskkas.

§ 114 Válgaválbmenjoavku galgá buktit evttohusaid visot váлгаáššiide maid diggi galgá giedahallat, earret válgaválbmenjoavkku válggaide.

§ 115 Válgaválbmenjoavku mearrida ieš bargovugiidis.

Válljenvuohki

§ 116 Dalle go vállje lávdegottiid ja Sámedikki čoahkkinnjođihangotti galgá propošunála váлга (1992:339) čađahuvvot jos unnimusat goalmátoassi doaimmi áirasiin gáibida dan. Dalle go stivrra vállje galgá parlamentáralaš válljenvuohki geavahuvvot jus eanetlohku dan gáibida.

Doaimmaid máhcaheapmi

§ 117 Sámediggi sáhtá gohččut stivrra dahje lávdegotti luohttámušolbmuid doaimmaid máhcahuvvot jus stivrra dahje lávdegotti politihkalaš eanetlohku ii leat šat seammá go Sámedikkis. Sámediggi sáhtá gohččut várreságadoalli doaimma máhcahuvvot.